

**VOORONTWERP VAN DECREET OVER HET VLAAMSE INTERNATIONAAL
BEURZENPROGRAMMA VOOR TOPSTUDENTEN****Samenvatting**

Het regeerakkoord 2019-2024 maakt melding van het feit dat op innovatief vlak de minister (bevoegd voor Buitenlands Beleid) een nieuw programma opzet waarin jaarlijks de beste studenten een verlenging van hun academische carrière kunnen doen, bij de beste kennisinstellingen ter wereld. Als kenniseconomie en innovatiemotor bouwt Vlaanderen op die manier een netwerk op met de belangrijkste kenniscentra ter wereld. Voorliggend voorontwerp van decreet voorziet in het juridische kader voor de toekenning van de beurzen.

MEMORIE VAN TOELICHTING**I. ALGEMENE TOELICHTING****A. Situering**

1. Het Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2019-2024 vermeldt: "We zetten een nieuw programma op, in afstemming met VLIR, waarin we jaarlijks de beste studenten een verlenging van hun academische carrière laten doen, bij de beste universiteiten in de wereld. Hierdoor bouwt Vlaanderen een netwerk op, met de belangrijkste kenniscentra in de wereld."

2. De Beleidsnota 2019-2024, Buitenlands Beleid en Ontwikkelingssamenwerking bepaalt: "Vlaanderen moet in het buitenland ook gekend zijn als een innovatieve topregio, met performante bedrijven, toponderzoeksinstituten, vernieuwende clusters, logistieke troeven, en talentvolle en goed opgeleide mensen. We zetten een nieuw programma op, in afstemming met VLIR, waarin we jaarlijks de beste studenten een verlenging van hun academische carrière laten doen, bij de beste universiteiten in de wereld. Hierdoor bouwt Vlaanderen een netwerk op, met de belangrijkste kenniscentra in de wereld."

3. De Vlaamse Regering keurde op 9 juli 2021 de visienota: internationaal beurzenprogramma (VR 2021 0907 DOC.0844/1BIS) goed.

B. Inhoud**Doelstellingen**

Om de zichtbaarheid en slagkracht van Vlaanderen als "State of the Art" internationaal te versterken en om Vlaanderen als innovatieve topregio nog meer op de kaart te zetten, wordt er een nieuw beurzenprogramma opgezet waarin jaarlijks de beste studenten een kans krijgen om hun academisch traject te verlengen aan de in hun vakgebied beste kenniscentra in de wereld.

Het beurzenprogramma streeft ernaar om:

- de monetaire barrière weg te nemen die in veel gevallen studies aan de beste kennisinstellingen ter wereld belemmert, en dit voor zoveel mogelijk uitzonderlijk talentvolle Vlaamse studenten;

- een internationaal netwerk van talentvolle Vlaamse studenten en alumni ontwikkelen, en dit in verschillende vakgebieden;
- het imago van Vlaanderen in het buitenland verder te versterken via dit netwerk en via de impact die de leden van dit netwerk hebben op de maatschappij waarin zij actief zijn.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

Het voorliggend decreet voorziet in het juridische kader voor de toekenning van de beurzen.

Impactanalyse: impact op kinderen en jongeren (JoKER)

Het programma richt zich op mensen met een masterdiploma, dus in de regel +22-jarigen. Hierdoor is een kind- en jongereneffectrapport (JoKER) van toepassing.

Er wordt vastgesteld dat het verder studeren aan kwaliteitsvolle kennisinstellingen in het buitenland niet voor iedereen financieel haalbaar is. Deze maatregel is dan ook bedoeld om deze financiële hindernis weg te werken. Hierbij wordt de ondersteuning wel voorbehouden aan een specifieke doelgroep, geselecteerd op basis van (academische) excellentie, motivatie en engagement. Met het beschikbare budget (2 MEUR in 2022) kan het aantal laureaten voor het academiejaar 22/23 indicatief geraamd worden op een 30-tal studenten.

Voor het uitbouwen van een sterk internationaal netwerk, wordt er ingezet op actieve community building en ambassadeurschap. Deze community building en dit ambassadeurschap zal via verschillende initiatieven worden opgezet. Zo verwachten we van geselecteerde kandidaten dat ze minimaal deelnemen aan de events die georganiseerd worden tijdens hun buitenlandse studies en het jaar daaropvolgend, het opstellen van een getuigenis over hun buitenlandse ervaring en de gerealiseerde impact, het wegwijs maken van nieuwe kandidaten (bijvoorbeeld via een buddy-systeem), het mee organiseren van het kick-off evenement voor het jaar volgend op hun mobiliteit, het mee promoten van het beurzenprogramma en de alumniwerking (bv. via sociale media), etc.

Er zijn dus uitsluitend positieve effecten voor jongeren.

Implementatie

Een BVR wordt voorbereid zodat de eerste beurzen kunnen worden toegekend voor het academiejaar '22-'23.

C. Totstandkomingsprocedure

De Vlaamse Regering keurde op 9 juli 2021 de visienota: internationaal beurzenprogramma (VR 2021 0907 DOC.0844/1BIS) goed.

De Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) heeft advies gegeven op 06/10/2021. De SARC geeft aan dat een stimuleringsbeleid voor het toptalent in de disciplines waar de SARC over adviseert enkel kan worden toegejuicht. Het duidt op een onmiskenbaar belang van interdisciplinariteit en van de toenemende academisering van het kunstonderwijs. De met deze maatregel beoogde studenten kunnen binnen de genoemde en cultuur gerelateerde

disciplines culturele ambassadeurs zijn die het hier ontwikkeld talent een noodzakelijke internationale dimensie geven.

De Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) heeft advies gegeven op 12/10/2021.

- De Vlor verwelkomt de voorziene middelen voor een beurzenprogramma voor uitgaande studentenmobiliteit van talentvolle studenten. Ze vraagt wel aandacht voor een aantal modaliteiten bij de praktische uitvoering van het programma.
- In het advies wijst de Vlor er verder op dat er naast de masteropleidingen aan de Vlaamse universiteiten, ook masteropleidingen worden georganiseerd aan bepaalde hogescholen.
- Daarnaast vraagt de Vlor dat het beurzenprogramma zich niet enkel zou richten op excellerende studenten in de masteropleidingen, maar ook in de professionele en academische bacheloropleidingen.
- De Vlor benadrukt verder dat het gebruik van een taalcriterium waarbij de aanvrager moet beschikken over een uitstekende kennis van het Nederlands als voorwaarde niet gangbaar is in Vlaamse mobiliteitsprogramma's.
- De Vlor merkt op dat het niet alleen wenselijk is om aanvragers uit te sluiten die al eerder een beurs op basis van het decreet ontvingen, maar ook om cumulatie van verschillende beurzen voor eenzelfde buitenlandse studie te vermijden.

In antwoord op deze opmerkingen kan worden aangegeven dat:

- De adviezen inzake de modaliteiten bij de praktische uitvoering van het programma, in rekening zullen worden genomen bij de verdere uitwerking ervan.
- Art. 3, 1° van het ontwerpdecreet bepaalt dat de beurs kan toegekend worden onder de voorwaarde dat de aanvrager op het moment van de toekenning, een masterdiploma aan een Vlaamse instelling voor hoger onderwijs heeft behaald, dus inclusief een masteropleiding aan de hogescholen.
- Rekening houdend met de beschikbare financiële middelen wordt ervoor geopteerd om het programma blijvend te richten op de masteropleidingen en momenteel niet verder uit te breiden naar de professionele en academische bacheloropleidingen. Een dergelijke uitbreiding kan in overweging worden genomen in een latere fase op basis van een evaluatie van het programma.
- Met betrekking tot het taalcriterium wordt verwezen naar de tweeledige beleidsambitie van het programma waarbij het ambassadeurschap voor Vlaanderen onder meer op vlak van taal en cultuur een essentiële rol speelt. Vanuit dit oogpunt wordt dit taalcriterium noodzakelijk geacht.
- Het principe dat op basis van dit decreet geen beurs kan toegekend worden als de aanvrager voor dezelfde buitenlandse studie al een andere beurs werd toegekend, wordt ingeschreven in artikel 3, eerste lid, 7°, van het ontwerp.

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 2

Met dit artikel wordt een kader gecreëerd voor het toekennen van beurzen aan talentvolle studenten voor het verderzetten van hun opleiding in het buitenland.

Artikel 3

In het eerste lid wordt vastgelegd wie in aanmerking komt voor een tegemoetkoming in het kader van dit programma.

De Vlaamse Regering zal bij besluit vastleggen op welke manier deze voorwaarden zullen getoetst worden. Er zal onder meer vastgelegd worden welke documenten bij de aanvraag moeten gevoegd worden en welke documenten nog in de loop van de toekenningsprocedure nog kunnen aangevuld worden (aan de voorwaarden van punt 1° en 6° moet pas voldaan zijn op het moment van de toekenning van de beurs).

In het tweede lid worden de criteria vastgelegd op basis waarvan de ontvankelijke aanvragen zullen beoordeeld worden en de wijze waarop die beoordeling zal georganiseerd worden.

Daarbij wordt wel al vastgelegd dat de Vlaamse Regering zich bij de beoordeling zal baseren op de evaluatie door een onafhankelijke jury, die zal bestaan uit "captains of society" met verschillende achtergronden (bijv. exacte wetenschappen, humane wetenschappen, audiovisuele en beeldende kunsten, of in de muziek en de podiumkunsten) en met voldoende academische expertise.

Artikel 4

Aan de geselecteerde studenten zal een financiële beurs aangeboden worden. Het bedrag van de tegemoetkoming is afhankelijk van de locatie en van het type opleiding, en is bedoeld om de reële kosten te dekken zoals inschrijvingsgeld, de kosten voor huisvesting en levensonderhoud, en de kost van vlieg- of treintickets heen-en-terug naar de bestemming.

Artikel 5

Dit artikel bevat een machtiging aan de regering om concrete regels vast te stellen voor de procedure van aanvraag, toekenning en uitbetaling van de beurzen, en de modaliteiten van beoordeling en controle.

Artikel 6

Dit decreet treedt in werking op 1 januari 2022, zodat de eerste beurzen kunnen toegekend worden voor opleidingen in het academiejaar 2022-2023.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair
Management

Jan Jambon